

Ecoltar, aprendre i liderar en el món d'avui

Conferència per a la Cerimònia de Graduació a la UPF Ramin Jahanbegloo

Rector Magnífic, amics acadèmics, graduats i estudiants de la millor universitat de Catalunya, pares i amics,

Permeteu-me, en primer lloc, que us felicitï a tots vosaltres per l'estatus que acabeu d'assolir i que us desitgi tot l'èxit en qualsevol repte i desafiament que us proposeu d'ara endavant.

Quan us miro a cadascun de vosaltres, els graduats, a mesura que us van cridant pel nom i mentre que pugeu l'escala i camineu damunt de l'escenari per ser investits pel rector i per rebre el reconeixement dels vostres companys, els vostres professors i la vostra família, penso en els vostres pares i en els vostres professors, que us han donat suport durant els vostres anys d'estudi, i en els pensaments que els passen pel cap a ells —i a vosaltres— en aquest moment. Entre els professors hi ha aquells que han compartit amb vosaltres les mateixes experiències durant els vostres anys a la UPF, els vostres moments difícils durant l'estudi, les estones dedicades a resoldre els vostres problemes i potser els problemes del món. Sigui on sigui que us duguin les vostres carreres, siguin quines siguin les cotes de fama que pugueu assolir, serà realment difícil que oblideu aquells que van compartir les vostres esperances i les vostres decepcions.

L'acte de graduació és un moment fantàstic. Us podeu sentir orgullosos. Podríeu pensar que és el final d'un viatge, però és, en realitat, el començament d'un nou procés. La majoria de vosaltres us sentiu satisfets, reconfortats i orgullosos d'haver aconseguit un grau. Però us recordo que el viatge autèntic comença ara, quan convertireu aquest grau en alguna cosa significativa, útil i productiva per a vosaltres i també per als altres. Ara entreu en un món guiat per febleses i per forces. Però podeu fer créixer aquestes febleses i aquestes forces incorporant-hi els vostres somnis i els vostres ideals. Robert Louis Stevenson va escriure una vegada: "Ser el que som i esdevenir el que som capaços de ser és la finalitat única de la vida". És per això que vau venir a aquesta universitat. A través de la seva curta història, aquesta universitat s'ha compromès a proporcionar el millor en termes d'ensenyament, de recerca i de beques a la comunitat local de Barcelona, de Catalunya i d'Espanya. Aquesta universitat, i de fet aquesta ciutat, han estat casa vostra durant el temps que heu estudiat aquí. És també una ciutat que aprecio i una universitat de la qual em sento honorat. Em sento profundament honorat de ser professor de la UPF. Em sento honorat d'ensenyar en una universitat on els professors i els estudiants són respectats i els ideals dels quals són propers al meu cor. Estic agraït d'haver tingut aquesta oportunitat. Vaig venir a Barcelona per pronunciar una sèrie de conferències a la UPF perquè sento passió per l'ensenyament, però també perquè tinc fam de conèixer altres cultures. No és el somni d'un català o d'un espanyol, que podria compartir la mateixa ciutadania o identitat nacional amb vosaltres, sinó que és el somni d'un cosmòpola

intel·lectual que comparteix els mateixos valors de llibertat individual, d'integritat moral i de solidaritat humana amb vosaltres. S'ha dit que Barcelona és el braç i el cervell d'Espanya, mentre que Sevilla n'és el cor. Però jo penso que podem dir que Barcelona és també una ciutat humanament temperada on hi ha un compromís intel·lectual amb l'art i amb la cultura. Si camineu pels carrers de Barcelona, realment seguireu els passos de gegants com Salvador Dalí, Joan Miró, Antoni Gaudí, Isaac Albéniz i molts altres. Per al visitant que té unes quantes setmanes a la seva disposició, Barcelona hauria de ser la seva Meca. Aquesta és una ciutat on hi ha hagut un procés permanent d'aprenentatge a través del fet d'escoltar-la. M'agradaria utilitzar el concepte de Baudelaire de *flânerie* per descriure l'acte d'escoltar una ciutat. Baudelaire va veure el *flâneur* com un element clau en la comprensió, en la participació i en el retrat de la ciutat, alhora que conservava un cert allunyament. El *flâneur* és algú que bada, que vagareja, que es passeja sense presses a través d'una ciutat sense un propòsit aparent, però secretament sensibilitzat per la història del lloc i que va furtivament a la recerca d'una aventura estètica i espiritual. Aquí podem tornar a Benjamin i dir que la figura del *flâneur* és com aquella del detectiu, que no perdrà de vista res insospitat. El vagareig del *flâneur* és, per tant, com l'art d'escoltar el present. Un *flâneur* camina pels carrers per trencar el patró de les persones avorrides que corren cap a la feina i o en sortir de la feina. Un *flâneur* és un creador d'empatia, i per això un *flâneur* pot canviar el món. L'aprenentatge és una manera d'esdevenir un *flâneur*. L'aprenentatge empeny les fronteres dels guetos mentals com només un *flâneur* ho pot fer. Per ser un *flâneur* cal un gran sentit de pensament crític acompanyat d'un sentiment d'empatia i d'un valor d'autonomia. El *flâneur*, a diferència del turista, no és un gran consumidor de béns quotidians. El turista ha esdevingut un membre regulat i perpetu d'un consum públic, configurat per activitats consumistes i per la prioritat de l'objecte per damunt de l'experiència. El *flâneur* és un anticonsumista, una persona que vagareja, un gitano urbà, un espectador, un participant poc disposat en l'estructuració de l'espai, del temps, dels diners i del consum. El *flâneur* actua en diversos rols al mateix temps. El *flâneur* és el subjecte observador del Modernisme mateix. Com afirma Benjamin, "L'objecte d'interès del *flâneur* és la modernitat mateixa. A diferència de l'acadèmic que reflexiona a la seva cambra, ell camina pels carrers i estudia l'espai públic". És el lector mòbil de la vida pública moderna. Tanmateix, la mirada fixa i mobilitzada del *flâneur* és una mirada empàtica, a través de la qual gaudeix del privilegi incomparable de ser capaç de buscar el significat dels objectes amb curiositat i de meravellar-se més enllà de la mera realitat. De fet, aprendre és també una manera de donar sentit a la vida. L'aprenentatge és important, però si no el podem utilitzar per donar sentit a la vida, no té cap utilitat per a nosaltres. Qualsevol aprenentatge genuí té com a resultat el fet de saber com assolir una millor condició de vida amb relació al passat. El que aprenem de l'aprenentatge és que a la vida no hi ha respostes indubtables. La vida no és res més que una sèrie de preguntes. La pregunta més peremptòria de la vida és que la vida és una pregunta, i el fet que la vida sigui una pregunta fa que valgui la pena viure-la. Mai no hauríem d'oblidar, però, que val la pena viure la vida perquè vivim amb els altres i per als altres.

Aquí és on sou avui. M'adono que sereu els dirigents, els animadors, els grans i sòlids pensadors del futur en les vostres professions i en les comunitats on viureu, ja sigui a Barcelona, a Catalunya, a Espanya o fins i tot més enllà del continent europeu. En tots els casos el món us necessita igual que vosaltres necessiteu el món. Tots vosaltres teniu regals diferents i maneres diferents de dir al món qui sou. El món necessita un sentit de valor, i l'aconseguirà només per mitjà d'aquells que se sentin útils. Sé que alguns de vosaltres sou estudiants de ciències polítiques i socials; d'altres, d'economia, finances i administració; d'altres, d'indústria farmacèutica i biotecnologia, de recerca biomèdica, de laboratoris clínics o d'estudis de literatura comparada, art i pensament, i penso que tindreu destins diferents. No obstant això, m'agradaria demanar-vos que recordeu que, tot i que seguireu camins diferents a la vida, cal que sigueu conscients de les vostres futures responsabilitats morals i socials. Una cosa és segura: haureu de ser dirigents sòlids èticament, preparats per combinar les vostres habilitats d'aprenentatge i de creativitat amb les vostres perspectives morals d'empatia i de reciprocitat. Aquesta és una combinació única d'habilitats epistèmiques i d'inclinacions ètiques que us ajudaran a tenir èxit en un món configurat per la doble revolució de la raó i dels valors. Igual que avui abandoneu aquesta etapa com a llicenciats de la UPF, espero que els vostres plans futurs incloguin una relació permanent amb la societat catalana, espanyola i europea, però també amb el món, la vostra nova *alma mater*, la mare que us nodreix. Sigui on sigui que visqueu, sigui el que sigui el que feu, sigui el que sigui el que esdevingueu, sempre estareu compromesos amb un procés d'aprenentatge. La vostra responsabilitat definitiva és crear un procés d'aprenentatge per a vosaltres mateixos i per als altres. Però l'única manera d'aconseguir-ho és que sigueu capaços d'escoltar les diferents veus del món. Deixeu que els colors de les diverses cultures penetrin en els vostres ulls i que el so de les seves múltiples tradicions ressoni a les vostres oïdes. No hi ha res que no valgui la pena escoltar, sempre que sapiguen què és el que heu d'escoltar. Com diu el proverbi, "cada final és un nou començament". Però cada nou començament depèn de la manera com acabem cada capítol de la nostra vida. Heu acabat un capítol important en la vostra vida, però en comença un de nou. La vida és com llegir un capítol rere l'altre, sense saber què passarà en el següent.

Per tant, us dic a tots vosaltres: **COMENCEU A ESCRIURE ELS VOSTRES NOUS CAPÍTOLS, PERQUÈ SI DEIXEU D'ESCRIURE MAI NO FAREU HISTÒRIA.**